3069

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक १३५९ : वे २८ (२८५)

ग्रंथ नाम एकवीस समासी.

विषय म. वेदांत.

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

क्रं. २५४.

मल्हारजी

रामदासजी

श्री रामाजी राजे कुंवर

रामदासजी

१३४ | बे २८

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(५) श्रीरामसमर्थ॥ येकविस समासी प्रारंभ॥ ॥ मनमीपणें निर्बुजलें॥ स्वामीन्यापा
दीं मी सकळें॥ ऐक्यरूपें स्वयें चि जालें॥ पद आपण॥ १॥ स्वामीसेवकपणवाद॥ जाणा
वा तो स्वामिरावो॥ ऐसें निजपदीं ठावो॥ भाग्यानुसार॥ २॥ शब्दीं निःशब्द जालें॥ उछि
ष्ट श्रवणें स्वादलें॥ तें अभ्यंतरीं बैसलें॥ स्वयं प्रबोधरूपें॥ ३॥ सुष्टसाराचें हि सार॥
फावलें अक्षइ अपार॥ तया सुखाचें उद्गार॥ येति स्वानुभवें॥ ४॥ वायोचेनि बळें श
ब्दासी॥ सामर्थ्य होय निश्चयेसीं॥ तैसी सद्गुरुकृपा मानसीं॥ उद्गारकादी॥ ५॥
सद्गुरुकृपेचेनि हावें॥ विवेकमुक्ताफळ उधानें॥ ते पो ऐक्यसिंधु हेलावे॥ स्वानंद सु
खें॥ ६॥ तयासी धुन्या आनंदलहरी॥ शब्दीं निःशब्द भरोवरी॥ तेणें प्रतापें वै
खरी॥ वदों वि लागे॥ ७॥ वेष्टिता शिष्यतारांगणीं॥ सद्गुरुपुर्णचंद्र गगनीं॥ प्र
गट जाला निजकीर्ति॥ दिशा धवळल्या॥ ८॥ भिर वल उजाता अंतराळीं॥ प्रभ
फांकालि ध्रुवमंडळीं॥ तेणें सुखें निजकल्लोळीं॥ सिंधु उचंबळु पाहे॥ ९॥ भरितें
दाटलें सागरीं॥ उचंबळोनि फुटल्या तरी॥ महानदी सीमा घारी॥ दाटिजालीं॥ १०॥

(२)

उदकचंदलें अळमाळ ॥ फुटले वाहतिखळाळ ॥ ते बळें सरिताजळ ॥ उफराटें वा
हे ॥ ११ ॥ तैसी वृत्ति स्वरूपीं मीळाली ॥ मिथ्यत्वें माघारी सुरडली ॥ सींधुचे निलो
टें आली ॥ जेथील तेथें ॥ १२ ॥ आनंदसिंधु उचंबळला ॥ तेणें ब्रह्मगोळ बुडाला ॥
उडुगणेंसीं मयंक जाला ॥ सिंधूचि अवघा ॥ १३ ॥ स्वर्गमृत्यु आणि पाताळ ॥ आ
वघें भरलें अक्षोभजळ ॥ मंगळ मातेचें ठाईं काळ ॥ विरोनि गेलें ॥ १४ ॥ कैंचे दे
व कैंचे दानव ॥ कैंचे जीवपणें मानव ॥ अकार विरोनि यांस सर्व ॥ निर्वीकार
जाला ॥ १५ ॥ बुडविला सिंधुनें सागर ॥ प्राणी पावले पैलपार ॥ गुरुभक्तां
सी उतार ॥ पायवाट जाली ॥ १६ ॥ जे समुळ बुडाले ॥ तेचि साचार तरले ॥ जे बु ॥१॥
डत बुडतां वांचले ॥ ते बुडाले कल्पकोटी ॥ १७ ॥ येथें जो जीवेंचि मेला ॥ तो कल्प
कोटी उपाला ॥ जो जिवित्वासि भ्याला ॥ तो मरतचि गेला पुन्हः पुन्हा ॥ १८ ॥ येथें
जे सांकडीं न पडीले ॥ तेचि निश्चिंत तेथें बुडाले ॥ स्वानंदसींधु बुडोनि मेले ॥ तया
सी चत्तय नाहीं ॥ १९ ॥ मी सींधु ऐसें जडलें ॥ ते ऐसांचि खडेपणा आलें ॥ सींधु सां

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(2A)

डोनि बाहेरि पडीले॥ कठिणपणें लवण॥२०॥ सिंधुचें अंश लवण॥ परि येक
देसी पावे सीण॥ पुन्हा सामासि सिंधु विषें॥ विश्रांति नाहीं॥२१॥ सिंधुमाजि जळ
चरें॥ जितां ति तेणेचि आधारें॥ परंतु बापुडीं अविचारें॥ सिंधु होऊं नेण
ति॥२२॥ होतों खडेपणें फुटलों॥ सद्गुरुनें जीवन केलों॥ आलों गेलों आणि बो
लिलों॥ तो मी नव्हें सर्वथा॥२३॥ ऐसा माझा सद्गुरुस्वामी॥ तो डो निराकिलि मासी
मीमी॥ आपुलिया निजपदयुग्मी॥ ऐक्यता केली॥२४॥ आतां पुढील निरोप
ण॥ जो भास्करवंशभुषण॥ तो सर्वात्मा सगुण॥ वंदीन कोदंडधारी॥२५॥ स्त
वन होतां न धरे धिर॥ आगवे रामचंद्र उदार॥ रघुनाथध्यानि तत्पर॥ श्रोते
होत आतां॥२६॥ इति श्रीरामदासराम॥ पुढें वर्णीलि पुर्णकाम॥ मानसपुजे
चें वर्म॥ प्राप्त होय जेणें॥ समास प्रथम॥१॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3)

श्रीरामकृतो॥ ऐसा सर्वात्मा राजाधीश॥ सकळ पाहती सावकाश॥ तेथें पीसा टरा
मदास॥ उभा असे दिनरूपें॥१॥ रामचंद्रा तुझा वियोग॥ ऐसा न कोरे प्रसंग॥ तु
जकारणे सर्व संग॥ सत्क केला॥२॥ रामा तुझी ये स्वामीपणे॥ मी हें आह्मा उमाने
वेंगणें॥ स्वामी तुजवीण कोण जाणे अंतर रामुचें॥३॥ तुजवीण मज माया॥
काहींनाहीं रे रामराया॥ आह्मा अनाथा कासया॥ उपेक्षिसी॥४॥ तु असमुदा
य दासांचा॥ परि आह्मासि स्वामी आणिक केंचा॥ तुजकारणे जीव लगोचा॥
से गसोडीला॥५॥ सगुण रघुनाथ मुद ल॥ मासें इ तुकें चि भोउ वल॥ का ॥२५॥
सध रुनि टाकीन पैल पार यासवनाचा॥६॥ आतां वंदीन सकळ श्रोते॥ जयापा
सावजा हाले वक्ते॥ जे ब्रह्मसुखाचें वावते॥ आदरें करूनि॥७॥ जे विवेकरत्नांचे
आगर॥ जैसा हिमसिंधुचे जळचर॥ जे वृत्ति कीर्णाचे दिनकर॥ सर्वांगें श्रो
ते॥८॥ जे तर्कीं कविषइं वरीष्ट॥ जयाचें सर्वही उच्छिष्ट॥ तयापुढें मी कनिष्ट॥
काय बोलों॥९॥ जें काहीं म्या आठवावें॥ तें जयास पुर्वींचि ठावें॥ तेथें ज्ञातेप

५०
२

(3A)

णे बोलावें ॥ काय हो आगळें ॥१०॥ जैसा विधि प्रतिसुका ॥ करी बोलावयाची अशी
का ॥ तैसी मज आववलिरें का ॥ बुद्धिवल्कृलाचि ॥११॥ परि मज येक आठवलें ॥
जें सर्व सज्जनाचें केलें ॥ तरि मासें काय होमलें ॥ पुंबींचि आहे ॥१२॥ आतां धीट अ
थवा पाठ ॥ आपुलें जाणोनि कुरितिनिर ॥ माझी चुकली खटपट ॥ मी पणाची ॥
१३॥ जें बोलिलें वेद पुराणीं ॥ तें म्यां रेकीलें सांगणे वांगणी ॥ ऐका सांगतों काह
णी ॥ संसाराचि ॥१४॥ भोजन न करितां हो रे का ॥ हे या पराकृतांचि टीका ॥ अन्ना
सी चाड तरी न का ॥ शाब्दिं गुतुं ॥ आध्यात्म पण तों प्राशज्ञालें ॥ तुपल्मण तां तें चि
आलें ॥ तैसा अर्थ इच्छितो लाधलें ॥ श्रोतयां परब्रंह्म ॥१६॥ अहो पराकृत बो
ली ॥ परी संस्कृतासि ऐक्यता आलि ॥ जाणोनि कथा श्रवण केली ॥ पाहिजे
श्रोतीं ॥१७॥ म्हणोनि श्रोतां सावधान ॥ करावें श्रवण मनन ॥ प्रयत्नेविण
लाभे निधान ॥ तरी तें आवश्य घ्यावें ॥१८॥ काही येक गुज गादें ॥ प्राणियां

(५) सीलागेघडफुटें। जरी घडेनि वाडें॥ श्रवणमनन॥१९॥ तयाश्रवणाचीखु
ण॥ वक्तेश्रोतयांचिंलक्षण॥ पुढिलियेसमासी निरुपण॥ हेंचिआहे॥२०॥
इतिश्रीरामदासह्मणे॥ श्रोताअवधानदेणे॥ तुमचींउभयतालक्षण॥ सां
गिजेति॥२१॥ समासदुसरा॥२॥ ॥६२॥ ॥६२॥ ॥६९॥

श्रीरामसमर्थ। वंदीनसद्गुरुसमर्थ॥ जोअर्थाचाहिअर्थ॥ जयाचेनिपर
मार्थ। प्राप्तजाला॥१॥ जयाचेनिस्वरुपप्राप्ति॥ होउनिफीटेजिवित्वभ्रां
ति॥ जयाचेनिपुर्णहोति॥ सर्वमनोरथ॥२॥ जोपुर्णप्राप्तिचादाता॥ जोभ ॥३॥
वसिंधुचात्राता॥ तयाचेनिप्रसादेंआतां॥ करीनवगचुत्त॥३॥ जेवक्तयां
चींलक्षणे॥ अतीउत्तमेंसुलक्षणे॥ क्रियापालटेनिरुपणे॥ श्रोतयाचि
॥४॥ ऐसेंसांगिजेलिवक्ते॥ तेणेचिप्रसंगें श्रोते॥ जेकासेसिलाउनिता।

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(५A)

रिते॥भाविकजनासी॥५॥भक्तविरक्त आणि प्रेमळ॥शुद्ध ज्ञाते दीनवत्सळ॥
हृदयशुद्ध गंगाजळ॥निर्मळ जैसें॥६॥परोपकारी धार्मिक॥क्रियानघडता
शास्त्रांक॥जयाचा सन्निधविवेक॥सिद्धचि आसे॥७॥जैसें चि बोलणें तैसीच
क्रीया॥ऐसा वक्ता जोडलियां॥तत्काळ बाणे श्रोतयां॥अंगिं निरूपण॥८॥व
क्ता तोचि जो ज्ञांन॥आणि असेपूर्ण प्राप्त॥सर्वकाळ ज्यो धेंसंतत॥तो वुक्तान
को॥९॥वक्तापाहिजे उदास॥जयाचें बोलणें नेराश॥जयाचेत्त दृढ वस आस
तो वक्तान को॥१०॥आज्ञा धरोनि बोलोजविं॥तें तैसें चि निरूपण लावि॥सिधें
उगवलें गोंवि॥युक्तिजाळ टाकुनि॥११॥येका शिष्याचि आस॥सिष्याकारणे
कासाविस॥होऊनि यांसा यक्राश॥प सारा मांडीति॥१२॥ते समाधान बुडवणे॥
आणि सिष्य चाळवणे॥सिष्यसमुदाय वणवण॥वरपडे जाले॥१३॥तें तुळु
बराडीं बापुडीं॥सिष्याकारणे कुडकुडीं॥सर्वकाळ होताति वेडीं॥यांचें वग

(5)

ऋुत्वन को ॥१४॥ जो गुरु विम्वाचा ॥ जे थें अंकुर नाहिं भेदाचा ॥ तो चि वक्रो आपाआ
चा ॥ सकळां सिबोधी ॥१५॥ जो अशंका फेडूं जाणे ॥ जाणपणे हुंबरुं नेणे ॥ श्रोतु
यांचे शब्द उपे ॥ साहे विवेकें ॥१६॥ सर्वकाळ क्रोधें संतप्त ॥ अशंका घेतां करी
घात ॥ वग्त्रुत्वाचा अर्थ जात ॥ भलती न करुं ॥१७॥ असु क्रोचि प्रतिपाद्य करी ॥
उछेद होतांचि गुर्गुरी ॥ बोलिला अर्थ थावरी ॥ बळेंचि अप्रयासें ॥१८॥ बोल
त बोलत येति बळें ॥ हात पाय कांपतिच ळचळां ॥ क्रोधें ङ्का वति देखो वेळा ॥
सिघ्र कोपीजे ॥१९॥ येका स्वासें बोलत चि राहे ॥ नेत्र भवंडोनि क्रोधें पाहे ॥
दुसरीयान्चें वग्त्रुत्व न साहे ॥ आपणा पुढें ॥२०॥ होय न व्हे अरं क्षिल्ली ॥ क्रो
धें देहशुद्धि उडाली ॥ बहुसाळ वच्छि केली ॥ सन्मुख मुख माधवें ॥२१॥ ॥४॥
क्रोधें काळवंडली मुखवटी ॥ ऐक्यता पाय त्या भ्रुकुटी ॥ सीरा कंठिंआ
णिल्हाटीं ॥ प्रगट जाल्या बळें ॥२२॥ बोलत बोलतांनिच उतरे ॥ ता

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

सं॰
३

(5A)

डीतउठलेपरस्परें॥श्रोतेवक्तेरुधिरें॥उपसेनाहले॥२३॥कोन्हाएकउभिलाएक
सरां॥केल्यापुस्तकाचाघुसमरा॥थोरीयातवंकेंराजद्वारा॥महापुरुषनिघा
ले॥२४॥ऐसीक्रोधींअनावरें॥देहबुधीचीपामरें॥ऐसेंवग्तृत्वचतुरें॥वमन
प्रायसजावें॥२५॥आपणक्रियेसिअंतरले॥आणिवग्तृत्वाचेपरीपरले॥
तयाश्रवणेश्रोतेजाले॥वक्तयाऐसे॥२६॥आशाधरोनिवक्ताबोले॥तेथेंश्रोते
नागवले॥श्रंघारीकश्रवणेचेवले॥साधकजैसे॥२७॥बहुश्रवणेघटेलजाला
ताउत्तेउसीक्तिनला॥तयावग्तृत्वेंश्रोतयांला॥स्वहितनघडे॥२८॥वक्तापाहिजे
अनुभवाचा॥ज्ञातानसावापुस्तकाचा॥पुस्तकज्ञानेश्रोतयांचा॥भ्रमतुटेना
सर्वथा॥२९॥कांवक्तावग्तृत्वाचेभरीं॥भरोनिश्रोतानिरोधकरी॥तेणेंश्रोताधा
कधरी॥पुन्हानयेश्रवणीं॥३०॥अतिनिरोधेंउपजेत्रास॥मोडेश्रोतयांचाह
व्यास॥ऐसावक्ताजोकर्कश॥तोहिनको॥३१॥कांजोवर्मेलक्षुनिबोले॥तेणेंश्रो

(६) तेक्रोधासि आले॥ आपणहि लक्षुं निघाले॥ वर्मे वक्तयाचिं॥३२॥ कां जे तुचे ना
श्रोतयामनी॥ तें दाटुनि लावीलें वणीं॥ ते णे उपजे असंत काणी॥ श्रोते उठो
नि पळति॥३३॥ कां आपण वर्ते जयापरी॥ ते चि क्रीया प्रतिपाद्य करी॥ आ
पणा परति इसरी॥ माउंचिने दी॥३४॥ वक्ता जाणि चेने जिंकिला॥ उणिव
येतां तग बशिला॥ जाणि वेचातां उपसरिला॥ तो वक्ता नको॥३५॥ जो स्वक
ळ जाणो निनेणता॥ जो श्रोतयांचा हि श्रोता॥ जे थें अहं ते विवार्ता॥ निशेष ना
ही॥३६॥ वक्ता भीउ सारुं जोडे॥ तरी श्रोतयांसि अधार घडे॥ म्हणौनि वक्तया
कडे॥ भीउ तेहीन साविं॥३७॥ भीउ सांडो निवर्मे चुकवि॥ हितार्थ पोटस्तें सी
कवि॥ कुषळ वक्ता तो चिडगवि॥ श्रोतयांसी॥३८॥ वक्ता निराभिमान पे ॥५॥
टे॥ तरी श्रोतयांचा अभीमान तुटे॥ उभय अभीमाने विटे॥ प्रांजळ निरुप
ण॥३९॥ आलें निरुपण अपूर्व तरीं॥ गुज म्हणौनि करी चोरी॥ तो वक्ता न
के भी कारी॥ कृपण वेषें॥४०॥ जो समाधी निवक्ता॥ तयासी निरोपणी

(6A)

समता॥ आपुलिं पारिखीं विषमकृत॥ नाहीं जयासी॥ ४१॥ आसो वक्ता आ
शारहित॥ तयाचें चिव गत्रुत्वहित॥ दुराशा धरी जयाचें चित्त॥ तो वक्ता न को
४२॥ आतां असो सद्गुरु विणें॥ पोटस्थैं सी कविल को णा॥ समदृष्टि जयाचि पु
र्णी॥ ऐसा तो विरुळा॥ ४३॥ आतां श्रोतयांचा विचार॥ श्रोता पाहिजे सादर॥ मा न
नसी ळ सारासार॥ विवेकें निवडी॥ ४४॥ श्रोता आदरें श्रवण करी॥ तेणें उचंब
ळे आनंदलहरी॥ श्रोते वक्ते अर्थांतरीं॥ मीळे निजाति॥ ४५॥ अंतर्भूत श्रोता
मिळे॥ आणि आदरें श्रवणीं निवळे॥ तेणें सकळीकांचा गळे॥ देहाभीमान॥
४६॥ सादर सर्वांगें सामोरा॥ आदरें होतसे पुढारां॥ श्रवणीं पडतां चितुत्तरा॥
४६॥ सांडोनि सर्वें विसादर॥ पाहे वक्तयासमोर॥ ऐसा मन
पशीक्षुनि सांडी॥ ४७॥ सांडोनि सर्वें विसादर॥ पाहे वक्तयासमोर॥ ऐसा मन
नाचा व्यापार॥ मने अरं भिला॥ ४८॥ मुखाकडे लक्षी आदरें॥ बाहेर निघतां
चिउत्तरें॥ प्राशन करी कर्णद्वारें॥ वीवरे स्वयें॥ ४९॥ सीक्षुक देशावरीं सा
दर॥ व्यापारी मीळतां व्यापार॥ कीं शुभुसारी करीतां शुसार॥ मापसम

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

इं॥५०॥ कांजीवलगाचीऐकतांवार्ता॥ असंतश्रवणिसादरता॥ कांनिउन्य
(७) बोलतां॥सादरऐके॥५१॥ कांशुद्रसेतिंसांचलपाहे॥कानदेउनिउभाराहे॥
स्वासउश्वासदीर्घवाहे॥म्हणोनिकोंडीबळें॥५२॥ असोसंसारीसादरता॥ तैसी
चकरीश्रवणहोतां॥ तोचियेकअन्यश्रोता॥ होयनिरोपणे॥५३॥ संसारविश
इंतस्वर॥ आणिश्रवणहोतांअनादर॥ तोश्रोतानव्हेखर॥ मनुष्यवेषें॥५४॥
मिथ्यावादीअमंगळ॥ हरिकीर्तनींउठेकपाळ॥ ऐसाजोखळचांडाळ॥ त्यासि
भगवंतकैंचा॥५५॥ अविद्याआणिकुगार॥ धरितोजाणिवेचागारा॥ बाष्कळ
बोलोनिमातेरा॥ करीनिरोपणाचा॥५६॥ वक्ताबहुभाष्यवाचाळ॥ तैसा ॥६॥
चिश्रोताहितोंडाळ॥ दोघेमिळोनिखळखळ॥ उदंडकरिति॥५७॥ वस्तुत्व
श्रोताऐकेना॥ बोलेंबैसलाआटोपेना॥ युक्तिपसरोनियांजना॥ जा
णीवदावी॥५८॥ उपर्मतायेकचिगलबला॥ निरोपणीहादमरला॥
प

(7A)

येकाशब्दाचा दुमाला।। घेऊनि बैसले।। ५९।। येकयेकापुढें बोले।। अवघे चित्रवत्
जाले।। जैसे तेजंबूक मिळाले।। कोल्हाळ करिति।। ६०।। जाणीव भरलि अभ्यंतरीं
भुंकों लागले जंबुकापरी।। तेथें कोण कोणासि वारी।। व्यर्थ बोलति सर्वांगें।। ६१।।
श्रोता श्रवणीं जाणीव धरी।। वक्तयाचा उछेद करी।। ऐसा श्रोता मिळे तरीं।। स
माधान कैचें।। ६२।। जेजे निरोपण ऐकति।। तें तें पुढिलांस सांगति।। बहुतेक
सांगण्याचि रिति।। विरळा धरी।। ६३।। आपण स्वयें क्रिया करी।। तेंचि निरोपण
थावरी।। ऐसा श्रोता दुराचारी।। अवश्य सांडावा।। ६४।। कोरडा खण खणित पा
षाण।। तैसें हृदय कठिण।। कदाचित आला सत्वगुण।। तरि तो फेडी बळें।। ६५।।
अंतरीं काळकूट भरलें।। गुल्म अभिमानाचें वाढलें।। तें निरोपणावि तुळलें।।
परि वितुळों चि नेदी।। ६६।। निरूपणें स्वाय काश।। पाहावे वक्तयाचे गुणदोष।।
जैसे मिळाले वायस।। विष्टा धुंडिति।। ६७।। वैसो निनिरूपण ऐके।। व्यर्ति

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8)

गुणदोसीफांके॥ अविवेकें गुणदोषदेखे॥ सर्वत्रांचे ॥६८॥ बैसला दिसे आनित
त्पर॥ मन करितें नाना व्यापार॥ आवरेना अनावर॥ उगें निपळे॥६९॥
बैसतो चिनिरूपणी॥ नेत्री भरिलि घात घेणी॥ अत्यंत जाकळिला प्राणी॥ सु
सुश्चिने॥७०॥ कउकउं जांभया येति॥ उकउ कांडु कडया देति॥ घाबीरे हो
उनि पाहति॥ क्षणाक्षणा दुश्चित॥७१॥ नेत्रींसां पडी पडिली॥ विभळ सु
खी विकासली॥ नावरे सर्वांगी भरली॥ निद्राबळें॥७२॥ निःशेष देह
भावगळे॥ न वचति नेत्र उघडिले॥ ये कते कळथो निपडी ल्ले॥ ये कीं फोडी
लै ब्रह्मविणे॥७३॥ जागृतीसि नाहीं ठाव॥ जैसे दुश्चित महानुभाव॥ म
ने मोंडिला उत्साव॥ सुखनिद्रेचा॥७४॥ निद्राप्रवेशे अभ्यंतरीं॥ ते कोंवि ।७।
वेकासकें चीउरी॥ धारिष्ट पळे दुस्वादुरि॥ जागृतिविषई॥७५॥ आला
नीरोपणी कंटाळा॥ प्रबळे निद्रेचा उमाळा॥ निद्रा लोळवि सकळां॥ ३

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the ... Mumbai

स० ३

(8A)

श्रोतयांसिबळें॥७६॥ निद्रा अज्ञानाचीसाउलि॥ निद्राभ्रांतिचीमाउलि॥
निद्रानिरूपणीकेली॥ विंवंसीईश्वरें॥७७॥ निद्रेकरितांविस्मृत्तिपडे॥
निद्रेकरितांभ्रांतिजडे॥ निद्रेकरितांस्फुर्ति मोडे॥ निद्राहृदयशुन्य॥७८॥
निद्राअविद्येचेंफळ॥ निद्राजन्माचेंमुळ॥ निद्रासकळांसिव्याकुळ॥ काळ
निपाडी॥७९॥ निद्राउदासनागवणी॥ निद्राआयुष्यबुडवणि॥ निद्राआ
गसनिरोपणी॥ घालाघाली॥८०॥ निद्राआळसाचीपेटी॥ निद्राभ्रमाची
खोटी॥ निद्रापरमवोखटी॥ साधकांबाधी॥८१॥ निद्राप्रकाशाचीझांप
डी॥ निद्राविवेकासीविघडी॥ निद्रानागवणउघडी॥ साधकांसिहोय
॥८२॥ सांडोनि निरोपणगोड॥ पुरविति निद्रेचें कोड॥ तेसाधकजाणावेसों
ड॥ सेलनिजघननेणाति॥८३॥ जोसादरअर्थीतरीं॥ तयासिनिद्राका

(१) यकरी॥ जें निःसंगळ द्दारिद्री॥ तयासी बाधी॥८४॥ ऐसी निद्रा महाविघ्न॥ बळें
चि श्रोते करी भग्न॥ तें न ये तो सुंलग्न॥ श्रवण फावे॥८५॥ निरोपणाचेनि
आधारें॥ फीटे निद्रेचें काविरें॥ ते विश्रोते येरें पामरें॥ जितचि मेलिं॥८६
जे असंत विषयासक्त॥ जे कुटुंबाचे निजभक्त॥ जयापासीं पाषांड मत्त॥ नि
रंत्तर वसे॥८७॥ जे वैराग्यें कनिष्ट॥ जे शब्दज्ञाने वरिष्ट॥ ऐसे श्रोते परम
नष्ट॥ नसर्वथा नको॥८८॥ जो संसारें तापला॥ जो स्वहितासि प्रवर्तला॥
तो श्रोता ना लाधला॥ परमगुह्य॥८९॥ आसो ऐसे श्रोते वक्ते॥ सादर सर्वांगें जा
णते॥ आपीव आणि कोधाते॥ अवतंजापाति॥९०॥ निराभिमानी जो सम
र्थ॥ तयासी साजे हा परमार्थ॥ अभिमान वाहे तो पदार्थ॥ भुमी भार जाला ॥८॥
९१॥ श्रोते ऐकति आदरें॥ तरी बोलेन बोबडीं उत्तरें॥ स्वामी तुमचेनि आ
धारें॥ होईन निराभिमानि॥९२॥ जैसीं माय बापें वर्तती॥ तैसीं च क्रीया लें

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

कुरें घेति ॥ म्हणोनि श्रोतिं चक्षीं ॥ निराभिमान असावें ॥ ९३ ॥ तुह्मीस्वयें नि
राभिमान ॥ परि माझा गई अभिमान ॥ असेल म्हणोनि साधन ॥ पायतुम
चे ॥ ९४ ॥ माझा अंगिं अभीमान जडे ॥ तरि गोष्टि येई स्वामीकडे ॥ जैसा
परिवार पळतां मोडे ॥ महत्व न्य पतीचें ॥ ९५ ॥ तुह्मा सज्जनाची ह्रपा मज ॥
(9A) आणि उरेल अभिमान फुंज ॥ तरि हे माझी लाज ॥ तुह्मास चकीं ॥ ९६ ॥ स्वा
मी तुमचेनि प्रतापें ॥ ह्रतांत काळ तोहि कांपे ॥ तुमचेनि वचनमात्रें सोपें ॥
होय परब्रह्म ॥ ९७ ॥ तुमची ह्रपा जे थे पडे ॥ तयासीच परब्रह्म जोडे ॥ प्राणी सु
टती शोकडे ॥ दुःखापासूनि सर्वदा ॥ ९८ ॥ तुह्मासि शरण अनंन्यभावें
जातां सुटिअ नंद फावे ॥ तयासुखाचें मिरवैं ॥ ९९ ॥ येकाभावार्थासाटीं ॥ उ तेज शांती
जातां सुटि अनंद फावे ॥ तयासुखाचें मिरवैं ॥ ९९ ॥ येकाभावार्थासाटीं ॥ उ
घडे शब्द रत्नपेटी ॥ अनर्घ्यरत्नाची गोमटी ॥ माळ वसे ह्रदयीं ॥ १०० ॥ तुम आंगीं ॥९
चेनि उछिष्ट लेशें ॥ आणि गुरुसिष्याचेनि मिसें ॥ सांगिजेल जेणें पीसें ॥
झडे जीवपणाचें ॥ १०१ ॥ इति श्रीरामी रामदास ॥ विनवी संत सज्जनासी ॥ विस

न्निआणिपदन्यासा॥ क्षमा केलि पाहिजे॥७२॥ समासतीसरा॥३॥ ॥३॥

(10)

श्रीराम॥ जे करामति दाखविती॥ ते ही गुरु म्हणिजेति॥ परंतु सद्गुरु नव्हेति॥ मो
क्षदाते॥१॥ सभामोहने भुररें चेटकें॥ नाना चमत्कार कौतुकें॥ साबरी कव मंत्र
टालें नाटुकें॥ असंभाव्यसां गति॥२॥ तांगति औषधीप्रयोग॥ कां सु
वर्णधातुचा मार्ग॥ दृष्टिबंधनलाग वेग॥ अग्निळाशाचा॥३॥ साहित्य सं
गीत रागज्ञान॥ गित नृत्य तान मान॥ नाना वाद्यें सीकविति जन॥ ते हि ये ॥९॥
कगुरु॥४॥ विद्याभ्यासिक विति पंचाक्षरी॥ ताडे तोडे नाना परी॥ कां पोट भ

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com